

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.

Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »

Za inozemstvo celo
leto lit 40.

Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.

Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 39

V Gorici, v sredo 18. maja 1927.

Leto X.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra-
žec«. — Tisk Katoliška
tiskarna v Gorici, Ri-
va Piazzetta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
(prej Scuole).

Telef. int. št. 308.

Samopomoč.

Ze večkrat smo na tem mestu go-
vorili o izseljevanju in o vseh ne-
varnostih, ki so z njim v zvezi.
Svarili smo ljudi pred lahkomišel-
nim zapuščenjem rodne grude in
iskanjem sreče v mrzli tujini. Naše
besede so bile govornjene večinoma
gluhim ušesom. To pa nas ne ovira,
da bi o tem perečem vprašanju po-
novno ne razpravljali. Po zadnjem
»Gospodarskem listu« posnemamo
v tej zadevi sledeče tehtne misli:

»Komu se ne krči srcé, ko vidi,
kako se izseljujejo naši ljudje? Ko-
liko jih je že šlo preko morja v
zadnjih letih? Brezposelnost vedno
večja, zaslužka ni, letine slabe, pri-
delkov ni, kar jih je, ne najdejo
kupca. Dohodki so premajhni, a
potrebe so ostale iste: otroci ho-
čejo jesti, potrebujejo obleke in
obuval. Naše ljudsko gospodarstvo
vidno propada. Marsikdo je bil že
prisiljen prodati svoje imetje, za-
pustiti dom in iskati sreče po svetu.

Če bi nam bilo dovoljeno pogle-
dati v knjige raznih denarnih za-
vodov, ki imajo svoj sedež v naših
pokrajinah, bi pa našli, da je ven-
dar mnogo bogatih ljudi med na-
mi. A ti imajo v pretežni večini
svoj denar pri takih zavodih, ki
nimajo namena podpirati širokih
ljudskih slojev.

Ali je to ljubezen do revnega
ljudstva?

Ali nimamo dovolj varnih po-
sojilnic, ali nimamo Zadrúžne zve-
ze v Gorici, katerim brez skrbi
lahko izročiš svoje denarje?

Zakaj, pravimo, je tvoja dolž-
nost, da ne nosiš denarja, svojih
prihrankov drugam?

Naše zadrúžne posojilnice in
Zadrúžna zveza uporabljajo izro-
čeni denar zopet le, da ga izposo-
jujejo ljudskim ustanovam, po-
sojilnicam, zadrugam, po katerih
ga dobijo naši ljudje, ki ga potre-
bujejo.

Skoro v vsaki naši občini imamo
posojilnico, ki jo upravljajo naši
ljudje sami in imamo dovolj prilož-
nosti, da se prepričamo, kako poslu-
je v vsesplošno korist. Čim več de-
narja dobijo te naše posojilnice,
tem več lahko koristijo zopet lju-
dem, ki denar potrebujejo. Če no-
češ, da bi tvoji domačini vedeli,
koliko denarja imaš, ga ne smeš
samo radi tega odtujiti potrebnemu
ljudstvu. Prinesi ga k Zadrúžni
zvezi, pa bo še vedno služil dobre-
mu namenu, bo prihajal prav na-
šemu kmetu, našemu obrtniku.

Banke in drugi zavodi, ki se čis-
sto nič ne brigajo za koristi našega
ljudstva, imajo mnogokrat več
hranilnih vlog kakor vse naše po-
sojilnice z Zadrúžno zvezo vred.
Ko bi bil ves ta denar pri naših
ustanovah, ne bi bilo treba niko-
mur v tujino!

Vsak, kdor v takih bridkih tre-
nutkih misli bolj nase ko pa na
svojega bednega brata, govori ne-
resnico če pravi, da ljubi svoje
ljudstvo.

Resne besede, ki smo jih posneli
po »Gospodarskem listu« ne rabijo
nikakih dodatkov. Želimo samo
prav iskreno, da bi jih vsi, prav vsi,
katerih se tičejo, vpoštevali in se
po njih ravnali. Svoje lastno gospo-
darsko stanje bodo s tem obvaro-
vali nevarnih tresljajev in naši ce-
lokupnosti bodo dali krepko oporo.

Kaj se godi po svetu?

Zborovanja držav članic Malega
sporazuma so vedno tako važen po-
litični dogodek, da ga zabeležijo
vsi listi. Tudi zadnje zborovanje od
petka do nedelje v Jahimovu na
Češkem je vzbudilo v vsej Evropi
veliko zanimanja. To splošno zani-
manje bo še bolj razumljivo, če po-
vemo, da je del evropskega časopis-
ja že pisal, da je zveza med Jugo-
slavijo, Češkoslovaško in Romuni-
jo že prenehala. Zadnja konferen-
ca je pa vse take govornice temeljito
zavrnila.

Steber miru v srednji Evropi.

Rojstvo Malega sporazuma je za-
čelo l. 1922. Države, ki so nastale
na razvalinah avstroogrške monar-
hije so bile tedaj upravičeno v
strahu, da se bodo mirovne pogod-
be kršile. Posebno nezaupanje je
vzbujala Madžarska s svojimi več-
nimi načrti o obnovi monarhije na
Madžarskem. Če bi Habsburžani
dobili krono sv. Štefana, bi mad-
žarski napuh zrasel in bi ogrožal
sosedo. Zatorej so se sosednje dr-
žave Češka, Jugoslavija in Romu-
nija združile v politično zvezo, ki
naj prepreči madžarske nakane in
ki naj poglobi prijateljstvo in vza-
jemnost med omenjenimi tremi
državami.

Mali sporazum se vedno ponaša
kot zaščitnik miru v srednji Euro-
pi. Priznati je treba, da že od leta
1922. v resnici dela na to. Ima pač
tudi eno hibo, da niso v to poli-
tično zvezo majhnih držav pritegni-
li tudi Bolgarov in Poljakov. Brž ko
se to zgodi bo mir na jugovzhod-
nem koncu Evrope tudi v resnici
zasiguran in bo Mali sporazum imel
bolj važno vlogo ko doslej. Kaže,
da je Mali sporazum vsled čudnih
političnih vetrov igral doslej bolj
vlogo policaja napram Madžarski.
Do aktivne politike pa ni prišel. Tu-
di članstvo Romunije v tej zvezi ni
popolnoma naravno. Zato tudi ni
čudno, če so se širile govornice, da
je ta politična zveza prav rahla.

V Jahimovu.

Kot smo že zgoraj brali, je bil po-
men letošnje konference Malega
sporazuma ravno v tem, da dokaže
svoje življenje in še več: nujnost
svojega obstoja za mir v srednji
Evropi.

S to mislijo sta sedli jugoslovans-
ka in romunska delegacija na vlak
in se odpeljali v Jahimov na Če-
škem. Zanimivo je, da so se odpo-
slanci skrbno izognili madžarskega
ozemlja. Načelnik jugoslovanskega
odposlanstva je bil novi zunanji
minister dr. Voja Marinkovič, od
katerega so vsi pričakovali bolj od-
ločnega nastopa nego od njegovega
prednika Ninčiča. Romune je pa
vodil belobradi zunanji minister
Mitilineu. Toda, joj, smole! Začetek
konference je bil odločen za 13. ma-
ja. 13. in še petek povrhu! Hudo-
mušni novinarji so slab začetek pro-
rokovali. No, pa jih je potolažil
sam češkoslovaški poslanik v Bel-
gradu Jan Šeba, ki je zapisal v »Po-
litiki«, da bo konferenca imela us-
peh kljub petku in kljub številki
13. S takimi ugodnimi in nevšečnimi
voščili na pot so se zbirali udelež-
niki konference v slovitom kopali-
šču Jahimovu na severozapadnem
Češkem. To mestece slovi po celem
svetu, ker se v ondotnih rudnikih

pridobiva najdragocenejša vseh
rudnin, znameniti radij. Spet ena
hudomušnih: listi, ki jim snrdi pri-
jateljstvo med omenjenimi tremi
državami, so zapisali, da se zbo-
rovanje ravno prav vrši v radioak-
tivnem kopališču, ki človeka po-
mladi.

Ko so odposlanci prispeli v petek
ob enih v Jahimov je krog voglov
tulila snežena burja. Zato so tudi
odpadli pozdravni nagovori. Mini-
stri so se brž umaknili v hotel »Ra-
dium Palace« in začeli ob pol štirih
s svojim prvim zborovanjem.

Pri novinarjih.

Ker je pač danes tako, da se no-
bena konferenca ne vrši brez no-
vinarjev, je tudi v Jahimov prišlo
lepo številce ljudi, ki naj s peresom
grade ali pa rušijo politično stavbo,
ki so jo v prvem nadstropju hotela
zidali trije zunanji ministri.

Zbralo se je preko sto novinar-
jev, ki so zastopali ves evropski
tisk. To je znamenje, da je politična
javnost prisojala konferenci Male-
ga sporazuma precej odličen po-
men. Celo iz Moskve sta se pripo-
ljala dva »opazovalca«, ki sta si
vse vestno beležila in poročala mo-
skovskim »Izvestijem«. Navzoči so
bili celo novinarji iz Amerike. Ne-
izogibno je tudi bilo, da je tržaški
»Piccolo« poslal kot svojega pose-
nega poročevalca v Jahimov nekega
Antona Battaro, ki je precej vse
drugače videl na konferenci kot
vseh ostalih 99 novinarjev. Še bolj
važno nalogo kot novinarji poro-
čevalci so pa imeli zastopniki čas-
nikarske Male antante. Lani je ta
zborovala na Bledu. Letos je imela
svoje običajno zborovanje v Jahi-
movu. Novinarji so se zbrali k zbo-
rovanju tudi v petek v spodnji dvo-
rani istega hotela pod predsed-
stvom Franca Smodeja, nekdanjega
ravnatelja »Slovenca«. Posebno je
treba noudariti, da so bili na zbo-
rovanju tudi Poljaki. Novinarji so
pokazali diplomatom v zgornji so-
bi, da manjkajo Poljaki v politič-
nem Malem sporazumu. Na zbo-
rovanju časnikarske Male antante
so bili storjeni važni sklepi glede
delovanja in vzajemnega podpira-
nja politike Malega sporazuma od
strani tiska.

Vsebina diplomatskih razgovorov.

Ministri Mitilineu, Marinkovič in
Beneš so imeli konferenco v petek
i nsoboto. Ker je tvorina bila o-
gromna, so se zbrali na zaključno
konferenco še v nedeljo dopoldne.
Po konferenci so željno pričakujo-
čim novinarjem dali izjave, ki so
bile prav optimistične. Vsi trije so
se izjavili, da je Mali sporazum da-
nes bolj trden ko kdaj poprej. Po-
sebno so naglašali, da je zveza vseh
treh držav danes nujno potrebna.

O pravi vsebini razgovorov pa ni-
so odkrili potankosti. Zato so novi-
narji marsikaj uganili. Krožila je ce-
lo govornica, da sta se Marinkovič
in Mitilineu sprla zastran italijan-
skega vprašanja. To je potem sam
romunski zunanji minister prekli-
cal. Čeh se je baje kazal ravnoduš-
nega napram balkanskim vpraša-
njem, ker ga bolj zanimajo srednje-
evropska. Jugoslavija in Češkoslo-
vaška sta pa nastopili skupno pri
vprašanju glede priznanja Rusije,
čemur se je Romunija silovito upr-
la. Če vse to premostrimo, moramo

dati prav uradni »Prager Presse«, ki
pravi, da ima sleherna izmed treh
držav Malega sporazuma svoje po-
sebne interese, a je pa tudi dosti
skupnih.

Vsebina in uspeh razgovorov bi
bil potemtakem nekako sledeči:

Gospodarska skupnost: Beneš je
predložil načrt skupne gospodarske
politike, a so sprejem tega načrta
odnesli.

Glede Rusije: Vsaka izmed treh
pogodbenic naj v tem vprašanju sa-
mostojno nastopi.

Jugoslovansko-italijanski nespo-
razum: Nekateri listi so hiteli me-
tati v svet vesti, da je hotel Marin-
kovič pridobiti Čeha in Romune za
protiitalijansko fronto. To da se mu
ni posrečilo in je zatorej Jugosla-
vija diplomatsko podlegla. V resni-
ci je pa Beneš svetoval Marinkovi-
ču, naj Jugoslavija sama začne po-
gajanja z Rimom ker je napetost
za enkrat popolnoma polegla.

Habsburžani na Madžarskem:
Mala antanta je proti povratku
Habsburžanov na madžarski pre-
stol.

Anschluss: Glede priključitve
Avstrije k Nemčiji bo Mali sporaz-
um postopal vzajemno z velesilami.

Bolgarija in Poljska: Vojaška
kontrola nad Bolgarijo naj preneha
in je želja, da se ta kakor tudi Polj-
ska priključita zvezi Malega spo-
razuma.

Na Balkanu: Vse mora ostati pri
starem, naj se ne spreminja ne ob-
lika vladavin ne obseg raznih dr-
žav. Tu je mišljena tudi Albanija.

To bi bile nekako glavne točke
razgovorov v zgornji sobi »Radium
Palace«. Mali sporazum se je po
teh razgovorih prav gotovo bolj
utrdil, čeprav ni še našel prave sme-
ri za svoj nadaljni razvoj. Našel jo
pa bo prav gotovo, ko bo Mali spo-
razum obsegal slovanske srednje in
jugovzhodne evropske države, ki
bodo v sporazumu z velikimi drža-
vami skrbele, da se zlomi ost sleher-
nemu poskusu motiti evropski mir.

Okno v svet.

Doumergue v Londonu.

V ponedeljek je predsednik fran-
coske republike Doumergue prispel
v London. Spremlja ga tudi zunanji
minister Briand. Predsednik bi bil
že lani moral vrniti obisk angleške-
ga vladarja v Parizu, a je poset od-
ložil, ker je bil frank tako za nič.
Doumergue je bil sprejet z vladar-
skimi častmi.

Angleško-ruski spor.

Angleška vlada je ukazala lon-
donski policiji, naj udere in preišče
prostore ruske gospodarske komi-
sije v Londonu. Policija je res udr-
la v prostore, preiskala vse navzoče
ruske uradnike in začela brskati
po papirih. Po enodnevnih preiska-
vi so odkrili v stenah tajne shram-
be z dva metra debelimi jeklenimi
zidovi. Ker se je načelnik delegaci-
je branil izročiti ključke, je policija
razbila shrambe in prepeljala na po-
licijo 7 ton dokumentov. Baie so
to razni politični spisi, ki jih je
rusko poslanstvo tamkaj skrivalo.
Po Londonu in sedaj že daleč v
svetu govore o odkritjih londonske
policije. Namestnik ruskega posla-
nika Rosenholz je vložil protest
proti preiskavi in se boje, da se pre-
tržejo diplomatski stiki med Rusijo
in Anglijo.

Radičeva misel o zunanji politiki.

Vodja Hrvatske seljačke stranke Stefan Radič je dunajski »Neue Freie Presse« napisal članek o smerih nove jugoslovanske zunanje politike. Njegova zamisel se da strniti takole:

Jugoslavija mora spoštovati, da celo občudovati veliko italijansko ljudstvo; treba spoznati vse dobre gospodarske koristi od dobrega sosedstva, ne glede na obliko vlada-vine. Na Balkanu in ob Jadranu je treba čuvati položaj kot je danes. Odkrito prijateljstvo je treba skleniti z Bolgari, Grki in Albanci in priznati vse pravice narodnim manjšinam. Mali sporazum se mora spopolniti s pristopom Ogrske in Poljske. Treba se je zblížiti z Av-

strijo in brezpogojno zaupati se danjemu najvišjemu državnemu aeropagu v Evropi, ki ga tvorijo Anglija, Francija in Nemčija. Z Moskvo je treba navezati diplomatske stike.

Treba je priznati, da Radič prav pametno misli. V uvodu v ta članek Radič na moč hvali Slovence in pravi, da je pomen Slovencev v Jugoslaviji vsaj trikrat večji kot je njih število, ker so kulturno visoko izobraženi.

Carinska unija.

Na predsedstvo mednarodnega gospodarskega zborovanja je prispejal predlog, naj se ustanovi evropska carinska zveza. Vse države naj bi se dogovorile za enotni carinski sistem.

DNEVNE VESTI.**Pozdravljeni!**

Iz vseh Atenejev Italije prihaja danes v cvetočo goriško deželo sveža in ponosita mladina. Deset tisoč akademikov, bodočih vodilnih mož Italije prihaja, da se poklonijo bratom, ki spijo na poljanah ob Soči. Prepričani smo, da bodo odnesli s tega veličastnega romanja najlepše utise o naši zemlji in našem ljudstvu. Prožimo jim naše pozdrave!

Izjava.

Uredništvo potrjuje, da ni pisala dopisa iz Modrej, objavljenega v velikonočni številki, g.čna Rutar Ivankai z Modrej. Uredništvo.

Zopet je tu!

Majniška številka »Našega čolničča« je prišla! Vsebinska je spet kot po navadi prav mična in živa. Pregljev »Zvodnik« se nam je tako prikupil, ker slika mladinsko življenje v društvih s pravimi barvami. Sploh je leposlovni del prav primerno ubran za naše ljudstvo. »Pomenki« so prav zares pomenki, gredo iz srca v srce. »Glasbeno življenje v Altenrodi« je prav posrečena humoreska. »Antikristovi dnevi« v prikupljivi obliki slikajo protestantizem v naših krajih. Taki dobri članki iz domače preteklosti bi morali biti v vsaki številki! Prav razveseli pa človeka poročilo o prosvetnih tekmah. Nekaj novega in res umestnega! »Naši ljudje« in »Domači obrazi«, to je pa nekaj! Posebno slednje se lepo bere. Pa kaj bi še našteval. Naročite se na »Čolnič«, kjer ga še nimate. Tisto bore naročnino prav zlahka utrpitel!

Celo noč.

Ob priliki študentovskega obiska v Gorici je policija dovolila, da smejo biti javni lokali odprti celo noč. To velja za noč od 17. do 18. in od 18. do 19. t. m. Smejo se tudi točiti celo noč alkoholne pijače.

Potniški avto.

Ribijev potniški avto, ki odhaja iz Gradiške proti Gorici ob sedmih zjutraj, bo vozil preko Ločnika, kamor pride ob 7.20.

Goriški »Trg. dom« prodajajo?

Kakor smo doznali, se bavijo krogi, ki imajo pri »Trgovskem domu« odločilno besedo, z mislijo stavbo prodati. Nagibi, ki jih pri tem vodijo, nam sicer niso znani, vendar čutimo dolžnost, povedati javno, da nam to postopanje ne ugaja. Gospodje naj svoj korak dobro premislijo in naj se ne pustijo zavajati od kakšnih sebičnih želj. Obsodba, ki jo bo izrekla naša celokupna javnost, bo težka.

Obsojen.

Znani Josip Lulik, svoječasnimo-gočni občinski komisar v Sv. Križu na Vipavskem, o čigar aretaciji smo pred dnevi poročali, je bil pred goriškim tribunalom obsojen na 2 meseca zapora. Z njim je bilo na enako kazen obsojenih tudi več tamošnjih domačinov. Obtoženi so bili, da so 1. maja prepevali komunistične pesmi.

Senat.

V ponedeljek popoldne je imel senat svojo prvo sejo. Senatorji so sprejeli po govoru državnega podtajnika Balba proračun ministrstva za zrakoplovstvo.

Iščejo delavke.

»Državno zavetništvo« (Patronato nazionale), zavod za posredovanje dela (v Gorici je v ulici Bertolini 10) ima na razpolago 40 mest za delavke od 16 do 40 let za neko svilarno v Turinu. Katera hoče dobiti to delavsko mesto, naj stopi v gori navedeni urad po pojasnila.

Iz vodstva SLS.

V nedeljo 8. maja so se zbrali voditelji Slovenske ljudske stranke k seji. Načelnik dr. Korošec je podal obširno poročilo o notranjem in zunanjem političnem položaju. Vsi navzoči so pohvalili modro politiko svojega vodje.

Znižanje cen.

Udruženje trgovcev, in sicer lastniki restavracij, gostiln, kavaren in barov so sklenili, da se od nedelje 15. t. m. znižajo cene za malenkost.

»Beli ptič« je zginil!

Ponesrečenih francoskih letalcev Nungesserja in Colija še niso našli. Vse upanje so že zgubili, da bi našli kako sled za ponesrečenim letalom »Beli ptič«. Vsa francoska javnost sprašuje, kdo je kriv tega poraza.

Za novo modo.

Po ulicah že vidimo lepake, ki pozivajo ženski svet, naj se oprime pametne mode. Pravilno!

Lakota v Hercegovini.

V Hercegovini je izbruhnila silovita lakota. Ljudje jedo baje že en teden samo travo. Tobak so sicer prodali, a denarja niso prejeli in ne morejo kupiti živeža. Belgrajska vlada skuša odpomoči velikanski bedi s podporami.

Potres v Srbiji.

V ponedeljek zjutraj je prebudil Belgrajčane iz spanja silovit potresni sunek. Glavno središče potresa je bilo južno od Belgrada, kjer je potres razrušil več hiš in pokopal pod razvalinami preko 20 oseb. V Belgradu samem je tudi znatna škoda. Najbolj je poškodovano poslopje ministrstva za javna dela.

V osmih urah krog sveta!

Včasih smo kar strmeli nad Jules Vernovim romanom »V 80 dnevih krog sveta«. Danes je Vernova fantazija že zastarela. Pride se že prej. Poročila pa že v 8 minutah! V Ameriki so pred kratkim imeli častnikarji velik banket. Od tod so poslali brzojavko po kablju, ki je preko New Yorka, Londona, Moskve, Šangaja in San Franciska prispejala nazaj na banket v osmih minutah!

III.**Aleksisa Daubrecqua zasebno življenje.**

Ko je poslanec Daubrecq drugi dan po preiskavi stopil v svoje stanovanje, ga vstavi vratarica Klementina. Našla je kuharico, ki ji gre polna vera.

Ta kuharica, ki se je predstavila par minut za tem, je predložila najboljša spričevala od gospodarjev, kjer bi se lahko brž vse poizvedelo. Čeprav je bila že priletna, je vendar pristala na Daubrecquovo zahtevo, da bo sama opravljala vse gospodinjske posle.

Svojo zadnjo službo je imela pri nekem poslancu grofu Saulevatu. Daubrecq je telefoniral temu svojemu tovarišu in je od njegovega oskrbnika dobil najboljša priporočila — kuharico je sprejel v službo.

Čim je ta prinesla svoj kovček, že se je lotila dela, čistila in snažila je stanovanje ves dan in pripravila večerjo.

Daubrecq je povečerjal in šel. Krog enajstih, ko je vratarica spala, odpre nova kuharica previdno vrtna vrata. Neki mož se bliža.

»Si ti,« ga vpraša.

»Da, jaz sem, Lupin.«

Canberra.

V nedeljo je vojvoda Yorški slovesno stopil v novo sezidano prestolico Avstralije v Canberru. Ob 11. uri dopoldne je zastopnik angleškega kralja z zlatimi ključi odprl vrata nove palače za parlament. Nato je bila svečana seja zbornice.

Življenje v Ameriki.

Ameriški statistični urad je izdelal na podlagi večletnih opazovanj statistiko, koliko stanejo povprečno življenske potrebščine navadno družino. Pravi, da so se od predvojnega sem zvišale cene zlasti svečavi in kurjavi. Če je leta 1923. stalo povprečno družino vse najpotrebnejše 100 dolarjev, jo je koncem lanskega leta stalo 175.

O vojnih pokojninah.

Vdove, starši in sirote padlih, kakor tudi vojni invalidi prosijo v pre mnogih slučajih posredovanja zaradi pokojninskih prošelj ali pa rekurzov, ki so jih vložili proti odklonilnim invalidnim odlokom.

V nekaterih slučajih prosijo posredovanja poslanca Besednjaka, v drugih pošiljajo svoje pismene prošnje na uredništvo »Goriške Straže«, v največ slučajih pa na tajništvo Kmečke-delavske zveze in Političnega društva »Edinosti« v Gorici.

Velika večina strank prosi samo na splošno in ne sporoči dovoljno podatkov.

Vabimo vse one, ki hočejo prositi našega posredovanja glede vojnih pokojnin, da uvažujejo naslednja navodila:

1. Vse pismene prošnje za posredovanje naj bodo naslovljene samo na tajništvo Km. del. zveze in Pol. dr. »Edinost« v Gorici, Via Mameli št. 5.

2. Vdove, sirote in starši padlih morajo sporočiti naslednje podatke: a) ime, očetovstvo, občina, vas in hišna številka prosilca; b) ime, očetovstvo, letnica rojstva in podatki o vojaški službi, boleznih in smrti vojaka (moža, sina, očeta, brata), po katerem je stranka prosila za pokojnino; c) kdaj so vložili prošnjo.

Ko prosijo vdove in matere za posredovanje, naj navedejo prav gotovo tudi svoj dekliški priimek.

Tudi vojni invalidi morajo sporočiti natančno: a) ime, priimek, očetovstvo in svoj natančen naslov; b) o vojaški službi in boleznih; c) kdaj so vložili prošnjo.

Tajništvo.

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

Zaključek se je kar sam vsilil. Treba je le še dognati, kako je obiskovalka tatvino izvedla. Je morala skočila skozi to okno in splezala skozi drugo notri? Nemogoče: Lupin je našel okno v spalnici trdno zaprto. Je odprla vmesna vrata? Nemogoče: bila so zaprta in od zunaj še zapahnjena z dvema zapahoma. Za izhod in vhod je treba nekih vrat, ker se je dejanje izvršilo v par minutah. Izhod je moral biti že prej pripravljen.

Lupin se spet vrne v salon in začne natančno preiskovati vrata. Nenadoma obstrmi. Opazil je, da spodaj na levi tečaji niso več na mestu in da je med oboji in vrati majhna odprtina.

Ahil se je ves začudil.

Lupin pa je menil:

»Kaj pomaga to? Tu je praznina za 15 do 18 centimetrov na široko in 40 na visoko. Tod vendar ni mogla ženska notri smukniti; saj bi še desetleten otrok ne.«

»Ne, toda ona je lahko segla z roko na okoli in odpahnila zapah.«

»Spodnjega že. Zgornjega pa ne. Poskusi in boš videl.«

Ahil se je prepričal, da ima gospodar prav in zamrma:

»Kako pa torej...?«

Lupin ni odgovoril. Dolgo je premišljal. Nenadoma pa ukaže:

»Moj klobuk... plašč.«

Nato plane po stopnicah doli na cesto na prvi avto in se odpelje v drugo stanovanje v ulici Matignon. Ko dospe, plane v salon, prižge luč in počene k vratom, ki so vodila v spalnico. Res! Tudi tu je nekdo poskušal vrata.

Ravno tako kot v ulici Chateaubriand se je tudi tu dalo z roko doseči spodnji zapah, zgornjega pa ne.

»Gromska strela, še enkrat,« zavpije, ker se že ni več mogel obvladati. »Kdaj bom vendar prišel na sled?«

Imel je pač dovolj vzroka za svojo jezo. Siguren in trdovraten nasprotnik se ga je lotil. Ali bo odkril, čemu je izginil kristalni zamašek in Gilbertovo pismo? V duhu je že videl, kako gresta na morilni oder oba moža, ki sta v njegovi službi izvršila umor.

Pelje ga v svojo sobo v tretjem nadstropju nad vrtom in začne brž tožiti:

»Zmeraj in zmeraj kaka nova neumnost. Ali mi res ne moreš privoščiti urice počitka?«

»Toda moja dobra Viktorija! Razbil sem dobro in pošteno žensko. Ali se ne čutiš počaščena?«

»Drugega sočutja pa nimaš z menoj?« je stokala. »Spet me izpostavljáš veliki nevarnosti.«

»Ja, kakšni?«

»Kakšni? Vsa moja spričevala so potrvojena.«

»Vsa spričevala so vedno potrvojena.«

»In če gospod Daubrecq to opazi in poizveduje?«

»Je že poizvedoval.«

»Bog se me usmili!«

»Telefoniral je upravitelju grofa Saulevata, pri katerem si ti imela čast služiti...«

»Vidiš, da sem izgubljena.«

»Upravitelj te je na vse pretege hvalil.«

»Pa saj me še pozna ne.«

»Pa ga jaz poznam. Jaz sem mu preskrbel službo pri grofu Saulevatu. Me razumeš?«

Viktorija se je malo pomirila.

(Dalje.)

Sežanski trg.

Na trgu v Sežani dne 12. maja t. l. je bilo na prodaj 1344 glav živine in sicer: volov in krav 691, telet 57, konjev 271 in 325 prašičkov. Cena goveji živini je šla od 300 do 380 lir stot žive teže; teleta po 500 lir mrtve teže; konji od 1000 do 3000 lir konj; prašički 5—8 tedenski, ki so bili vsi razprodani, od 140 do 200 lir glava. Kupčija je bila splošno dobra. Na trgu je še vedno pomankanje mladih prašičkov — zato pa so tako visoke cene. Tudi prizadete državnne — deželne ali občinske oblasti bi morale prašičje rejce bolj spodbujati na prašičje rejo ter one, ki vzgoje lepe prašičke tudi primerno nagraditi. Prizhodnji tržni dan radi praznika dne 22. t. m. se bo vršil v pondeljek 23. maja t. l.

Socialni vestnik.

Položaj idrijskega rudarja.

Časi se izpreminjajo, pravi star pregovor. Vsekakor velja ta pregovor tudi za Idrijo. Idrijčan, delavec, skrben in socialno čuteč je videl že dobre, toda še več slabih časov. Bilo je pač v davnih časih, (po današnjem brzem teku časa), tudi že slabo. Takrat so bile plače majhne, preskrba za onemogle, vdove in sirote ničeva, a bili so gozdovi okrog mesta, pašniki, tako, da kdor je imel voljo, si je pomagal, da se je preživel. Duh časa se je obračal na bolje. Stopnja za stopnjo se je položaj izboljševal, nekaj vsled uvidenosti uradnikov, nekaj pa na pritisk delavstva, ki je tudi hotelo živeti. Tekom let, s počasnim korakom, so se razmere izboljšale, tako da se je za silo dalo živeti. Aktivni delavec je z osemurnim napornim delom v zaduhlem zraku zaslužil toliko, da je po človeško živel. Obrtniku ni bilo treba čakati predolgo, kaj še le tožiti se za ono, kar je zaslužil. Rad je delal in z veseljem delavec v rudniku, saj je vedel, da če bo zbolel, bodo bolniške drine vsaj za silo zadostile potrebam za časa bolezn. Vedel je vsakdo da, ko pride doba 40 let, vztrajnega in težkega dela, ne bo treba gledati okrog sebe, kje bi se dalo kaj zaslužiti. Pokojnine so bile zadostne za zmerno preživljanje po težkem delu izčrpanega, počitka željnega starca. Vdove in sirote so bile izdatno podpirane, skratka: tekem dolgih let se je stanje prebivalstva izboljšalo tako, da je vsak kdor je hotel delati, lahko živel. Duh Idrijčana sploh, izverzmiš par delamrznežev, je bil vder, posvetil se je izobrazbi. V tej dobi se je sezidalo v Idriji okrog 280 števil (v približno 60 letih), vstevši erarične hiše. Tolika je bila podjetnost in hranilna moč idrijskega človeka. Pripomniti pa je treba, da je silno veliko pomagal pri tem rudnik, ker je dajal svojim

delavcem material po znižanih cenah. Rudniško vodstvo se je namreč zavedalo, da upravlja podjetje, od katerega edino je odvisno celo mesto in po večini vsa okolica. Zato pa je gledalo vedno na to, da ni krčilo delavcem plače, pač pa podpiralo njih zasebno gospodarska stremjenja. Stremelo je, samoposebi umevno, za večjim dobičkom, toda le z izboljšavo in modernizacijo naprav. Poleg upeljave novih, modernih naprav je rud. vodstvo podvzelo iskanje novih skladov rude in marsikaj se je tudi našlo. V najlepšem razvoju pa se je kolo časa in obenem razmer obrnilo in pritisnilo na vse sloje z nepričakovano veliko silo.

Prišla je vojna in odšla. Danes je rudar ali obrtnik pobit, mračen in brez energije; nič ga ne veseli, kar naredi, dela le kot stroj na mig ali ukaz drugih. Dostikrat so ga nazivali za nezadovoljnežem, puntarjem in upornikom. Napačno bi bilo misliti, da je vzrok izprememba lastnikov. Nad idrijskim delavcem je stala in še stoji kot avtoriteta, katera v njem odločuje. je rudniška direkcija. Ona je bila vedno in je še danes tista, ki daje direktive in nasvete, kako naj se rudnik upravlja in kakšno naj bo njegovo razmerje napram delavcem. Vedno so se menjavali uradniki, višji in nižji, vsak izmed njih se je prepračal, da je Idrija svet zase in se moral po tem ravnati kot uradnik podjetja, od katerega je mesto odvisno. Delavec pa ni gledal in tudi danes ne gleda, katere narodnosti je ta ali oni uradnik, pač pa gleda na to, koliko smisla ima za prospeh prebivalstva, ki stanuje tu in je od njega odvisno. Delavec rudar dobiva za svoje trudapolno, zdravju škodljivo delo tako nizko plačo, da komaj, komaj zadostuje za najsilnejše potrebe. Pa še ta plača sestoji iz toliko vrst doklad, da se prav malo spozna, koliko ima dobiti. Za akordna dela so se svoje dni pogajali, danes pa se delavci kar diktirajo. Za delavce z velikimi družinami so plače absolutno prenizke, zato so po vseh trgovinah zadolženi. Če vpraša kdo trgovce, bodo povedali svote za katere ni upanja, da bi jih kedaj nazaj dobili. Svoje dni tega ni bilo. V zdravstvenem oziru je prav tako malo preskrbljeno. Za vse rudniško moštvo je en sam zdravnik in to v mestu, kjer je vsled pomankanja in nezdravega dela bolehanje silno narastlo. Zdravnik je preobložen in dostikrat ne ve, kaj bi. Ko sta bila dva in v boljših zdravstvenih razmerah, pa sta se pritoževala čez obilico dela. Bolniške dneve delavcev vcepljajo tak strah pred zapuščenjem dela vsled obolesti, da pri marsikom bolezen tako napreduje, da postane neozdravljiva.

„Širite Goriško Stražo“

Kaj je novega na deželi?

Lokavec.

Čujemo, da bosta razdeljeni dve cesti za popravo na roboto. Ljudstvo nima ničesar proti, le želi, da bi se rabota pravično razdelila. Pripomniti je treba, da dotično cesto rabijo najbolj trgovci in precej tudi vojaški erar.

Rajbl.

Ob priliki zadnje nesreče, ki se je zgodila v rudniku Andreju Kuku iz Loga, bi rudniškemu podjetju zelo priporočali nekoliko več skrbi in obzirnosti do rudarjev, ki žrtvujejo rudniku zdravje, moč, življenje, zlasti še, če koga zadene pri tem težja nesreča. Kako da je bil Andrej Kuk prepeljan v bolnišnico šele drugi in ne že isti dan? Kako, da

pustijo takega bolnika kar samega v bolniški sobi ponoči, da niti kaplje vode ne dobi, če je želi?

Rihenberk.

Ko se je pred dvajsetimi leti gradila tod mimo proga državne železnice, so prerokovali Rihenberku veliko bodočnost. Pravili so, da bo postal znamenito letovišče in se sploh naredil tak, da mu ne bo para. No, danes je tukaj, kakor je tudi vse. Napredovali nismo v nobenem pogledu, nazadovali pa smo čuduje, a zraven toži, da ni zlepa višrogo ukazalo držati red in snago, Tujec, ki pride v Rihenberk, ga občuduje, a zraven toži, da ni zlepa videl tolike zanemarjenosti in nesnage. Tu dela parado gnojišče, tam

prislonjeno nekaj, kar naj bi bilo stranišče itd. Županstvo je baje strogo vzkazalo držati red in snago, a storilo s tem tudi vso svojo dolžnost! »Klic pred cerkvijo« — in basta, namesto da bi v resnici imelo v tem oziru malo več brige!

Čezsoča.

Že večkrat smo poročali v »Goriški Straži«, kako potrebna bi bila v naši vasi mlekarna. In res, naši upi, ki smo jih gojili skozi vsa leta po vojni, so se uresničili. 1. maja smo zopet obnovili svojo mlekarno. Da bo pa ta mlekarna napredovala, je treba velike vzajemnosti med vaščani, katere žal pogrešamo. Kake važnosti je mlekarna ravno v naši vasi, kjer se bavimo z živinorejo, nam ni treba popisovati, kajti uči nas bridka izkušnja povojnih let, ko smo toliko in toliko škode trpeli pri živinoreji ravno radi pomankanja mlekarne.

Gor. Branica.

Že več časa ni bilo čuti iz naše vasi nobenega glasu. Gotovo si je že marsikateri čitatelj naše »Straže« mislil, da smo zaspali. Da temu ni tako, naj priča nastopni dopis:

Takoj po novem letu smo pričeli s pripravami za ustanovitev lastne mlekarne in organizacijo smo tudi deloma izvedli. Čakamo le, da se zadeva centralne mlekarne v Trstu reši, potem začnemo tudi mi takoj z aktivnim delom. Krivda, da se vprašanje mlekarne ni rešilo tako hitro kot smo želeli, ni na naši strani temveč v Trstu. Zadevo bomo v kratkem pojasnili v daljšem članku. Toliko v znanje vsem, ki se za stvar zanimajo.

Domače »Prosvetno društvo« se pripravlja na večjo prireditev, ki se bo vršila na vnebohod, dne 26. t. m. ob priliki tuk. cerkvenega shoda, na kar že danes opozarjamo bratska društva.

Našo duhovnijo upravlja veleč. gosp. župnik Kos iz Štanjela, na spošno zadovoljnost vseh faranov. Za ves njegov trud se najsrčneje zahvaljujemo. Vemo sicer, da mu ni mogoče opravljati vseh poslov, ki so mu naloženi, ker ima prevelik delokrog. Da se temu odpomore, se tem potom naknadno obračamo, do prevzvišenega nadškofa v Gorici, da tako razbremenijo že itak z delom preobloženega gosp. upravitelja.

Z gospodarskim položajem se tudi mi ne moremo pohvaliti. Vina, ki je pri nas glavni pridelek, smo letos pridelali komaj $\frac{3}{4}$ navadne produkcije. Druhim pridelkov tudi ni bilo veliko. Ako bomo hoteli vzdržati ravnovesje v gospodarstvu, bomo mogli napeti vse sile in se odpovedati marsičemu. Povedati bi imeli še marsikaj, a za danes naj zadostuje toliko.

Log.

Zopet je zadela težka nesreča enega naših rudarjev v Rajblu, dasiravno še ni dolgo, odkar je eden prišel ob oko. Ko je namreč Andrej Kuk, Srednji Log 35. dne 4. maja popoldne nastopil delo v rudniku ter začel preiskovati strop rova ali stoji vse trdno (kar se preiskuje po vsaki eksploziji min), se je nenadoma vsulo nanj težko kamenje in ga podrlo k tlom. Zlomilo mu je nogo nad kolenom in ga ranilo zadaj na glavi. Prepeljali so ga drugi dan v Gorico. Težko prizadetemu očetu številne družine želimo skorajšnjega ozdravljenja.

Teden prej se je zgodila druga nezdoga, ki bi kmalu lahko imela hujše posledice nego jih je. Na prvem ovinku nad Srednjim Logom sta se v diru srečala avto in motor s tremi kolesi, pri čemer je vodja motorja zadobil precejšnje poškodbe na obrazu in mu je napol odrgalo voziček od motorja.

Društvo »Mangart« je že v jeseni podaljšalo »Gasilni dom« skoraj za polovico, za dvorano. Sedaj se vršijo še zadnje priprave, potem bo kmalu predstava.

Podraga.

Že pred vojno so ustanovili v Sentvidu mlekarsko zadrugo, po tom katere so — in še vedno vnovčujejo člani razmeroma dobro svoje mleko. Mlekarna deluje izvrstno. V Trstu ima stalnega odjemalca, hočem reči stalnega, dokler bo naše mleko pristno in užitno. Vsakemu je lahko jasno, da kadar ne bo imelo mleko niti toliko odstotkov toščice, kolikor se najmanj zahteva, ali pa mu bo primešana voda, bo odjemalec mleko zavrnil. To pa bi bila huda gospodarska kriza, katero bi morali trpeti vsi, to je: tudi tisti ki so dajali vedno dobro mleko, če pomislimo na veliko svoto, katero dobi vsak mesec naša vas zanj. Zato je pa brezvestno in naravnost nesramno za take gospodinje, katere si še vedno drznejo prodajati spačeno mleko. Odboru in osebam zaposlenim v mlekarni svetujemo, da naj bodo za naprej še bolj strogi ter naj se potrudijo, da se taki brezvestni ljudje izslede, opomnijo ali izključijo.

Idrijske novice.

Da, da, živimo v čudnih razmerah. Ko že opisujemo vse težave katere ima prestejati idrijski rudar, naj omenimo še to malo kar se nudi rudarju v razvedrilo. Imamo namreč dve rudarski godbi, katerih namen je dajati tudi malo razvedrila trpinom, dasiravno so godci sami rudarji trpini, ki se trudijo samo zato ker imajo veselje v tem, ne pa, da bi si služili s tem denarja. Godbi imata svoje podporne člane, pa nimajo drugih koristi od tega, kakor da vsako leto prirejata godbi večerne koncerte na trgu ter da svirati pri pogrebih umrlih članov, ter pri procesijah in raznih praznikih. Zato pa je nakazovala mestna občina idrijska godbama, vsaki po lir 1000 letne nagrade. In glej ga spaka! Zastopnik društva skladateljev se je obregnil ob to nagrado in zahteva kar celih reci in beri lir 500 od vsake godbe, kot prispevek omenjenemu društvu letno. Začela so se pogajanja in odnehal je na lir 365 za vsako godbo, to se pravi toliko lir, kot je dni v letu. Zastopniki godbe, pa so odklonili ter niso sprejeli niti teh pogojev, ker jih ni bilo mogoče sprejeti, ter so izjavili, da prenehajo koncerti na trgu. Ako računamo, da ima vsaka godba na teden tri vaje vračuneno s koncerti skupno pride na moža reci in beri 13 stotink na uro, ker pa trajajo vaje najmanj dve uri vsako krat, pride torej na moža 6.50 stotink. Mislim gospodje, da ne bo težko izračunati in od tega zahtevate še polovico!

Povdarjamo še enkrat, mi ne živimo od godbe, imamo jo samo zato, ker nas veseli. Pri nas ni tako kakor po mestih, kjer žive godci od tega. Mimogrede naj se še omeni, da se mora plačati od predstav gledaliških za godbo med dejanji poseben davek od godbe in sicer lir 40 od enega večera za društvo skladateljev poleg navadne 10 odstotne erarične pristojbine od predstave same.

Sv. Florijan.

V nedeljo 8. maja smo slovesno praznovali god sv. Florijana. Ob 8.30 uri je bila sv. maša. Društvo je prikorakalo v celoti z godbo na čelu in društveno zastavo. Oblastva so se tudi vdeležila sv. maša. Po maši je bil mimohod pred oblastvi pred mestno hišo. Potem slikanje celega društva z gosp. obč. načelnikom inž. Caldano kot občinskim predstojnikom in častnim članom gosp. Karl Trevenom. Žalibog, da se radi bolezn ni mogel udeležiti slikanja ustanovitelj idrijskega gas. društva g. Ksaver Franc Goli. Popoldan ob 1. uri se je vršila gasilska vaja.

Novi zvonovi v Volčah.

Te sem preizkusil na željo preč. gosp. župnika A. Kodermaca. G. župnik je izbral po mojem nasvetu kombinacijo e¹, g¹, a¹, harm.-mel. zvonilo ter preskrbel po mnogem trudu svojim župljanom krasno soglasje, katerega melodije spominjajo na pričetek znane lepe božične pesmice »Sveta noč, blažena noč«. To zvonilo smemo torej imenovati »božično zvonilo«. G. župnik si je izposloval od vlade dovoljenje, da vodi sam vlivanje in izbere zvonarja. Izbral je zvonarno G. B. De Polli v Vidmu. Števerjanski zvonovi te tvrdke so mi dajali upanje, da me čaka tudi pri zvonovih v Volčah hvaležna naloga. In res, ti so pravi bratje števerjanskih zvonov.

Udarni glasovi volčanskih zvonov so polni, jasni, bistri kot je bistra planinska hči, mimo tekoča Soča. Te glasove nam očaruje polno brenčanje delnih glasov. Udarni glasovi so uglaseni za četrtino glasu niže proti normalnemu glasu, toda vsi enako nižji, tako da tvorijo natančne intervale in sicer primo, terco in kvarto e-mol lestvice. To je torej mol-zvonilo, odgovarja joče mol-harmoniji delnih glasov vsakega dobrega zvoná. Oba glavna glasova, udarni in brenčalni, se popolnoma krijeta, eden glavnih pogojev za dobre zvonove, ki ga v povojnih zvonovih navadno pogrešamo. Spodnja oktava in nadkrilna mala terca ste dobro zadeti, za naš sluh prav dobro, nastopate izrazito, slišal sem ju med zvonjenjem posamnih zvonov celo v oddaljenosti od zvonika. To daje celotnemu glasu zaželjeno polnost. Naravno torej, da je brenčanje intenzivno, trajno in dobro mirno.

Liv je brez madeža, nedotaknjen niti s pilo. To je baš umetnost brosnastih zvonarjev, da jim zvon vziđe iz livne jame kot dovršen umotvor kakor bajni ptič fenis iz svojega pepela. Le šušmarji in mojstri skaze mrevarijo svoje zvonove s pilo in kamnoseškim dletom.

Oblika zvonov je všečna, ker je premer na vratu daljši kot polovica premera pod krilom. Polovične mere se držijo zvonarji na jugu, podolgota oblika njih zvonov se približuje stožcu, kar lepotno ne ugađa in tudi brenčanju ne koristi.

Zvonove je obesil monter, zaupnik zvonarne iz videmske okolice. Delo je solidno in okusno. Jarmi so leseni iz hrastovine. Oni bolj ugađajo našim očem, ki so navajene na lesene jarme. Na vsak način dovoljujejo zvonovom boljšo resonanco kot železni, če tudi se tem podloži debela deska. — Ležišča osi so iz broná. Osí so gladke in okrogle, pa brez kroglic. Izkušnja bojda uči monterja, da se kroglice pod osjo sčasoma obrabijo ter ne tvorijo več z drugimi kroglicami okroglega venca, kar da zavira pravilne udarce kemblja. To ima nekaj verjetnosti. Pri dvokolesu se kolo vrta celokrožno in vedno v isti smeri, nihanje zvona pa ni niti polkrožno ter se smer vedno menjuje. Res da se ležišče brez kroglic bolj obrablja in postaja ovalno, a to zvoná ne ovira, ker ne niha niti polkrožno. Prepričal sem se sam, da se zvonovi prav lahko zvonijo.

Edino oblika kembeljev mi ne ugađa, ker so skoraj brez betice in predolgi. Sčasoma nastane med kembljem in krilom preobširno podolgota udarno lice, ki povzroča preploskaste udarce.

Slednjic še nekaj. Povojna posgosta nabava novih zvonov mi je odkrila mnogo prilik, da sem uvidel, kako težko in nehvaležno nalogo je prinesla državna nabava zvonov našim častitim duhovnikom. Koliko lažja jim je bila predvojna samonabava. Ljudstvo se je v cerkvi povabilo, naj žrtvuje de-

narne prispevke, sile ni bilo, ker niso bili zvoniki prazni kot so zdaj. Ko je bil denar zagotavljen, je imelo pri vsej zadevi odločilno besedo cerkveno ali občinsko načelstvo. Zdaj je vse prekucnjeno. Ljudskega občinskega načelstva ni več. Vso odgovornost zvrta ljudstvo na cerkveno predstojništvo in to na svojega načelnika (župnika, kurata, vikarja). Ta pa nima nobene odločilne pravice in siromak mora nastopati pot berača v urade, kjer se odloča vsa nabava. Piše, razlaga, pojasnjuje, dokazuje, hodi osebno se priporočat in priklanjat ter pri naša domov polne koše obljub, toda praznih. Ljudje pa hočejo zvonov. Razsodni župljani pravično cenijo neuspešne napore g. župnika. Med njimi so pa tudi krivičniki, ki jim g. župnik ni mogel kdaj ugoditi v kaki zasebni zadevi ter si z zadovoljstvom ohlajajo svojo jezico pod pretvezo zadeve novih zvonov.

En zgled. V neki vasi so dobili nove zvonove. Po vprav križevem potu si je g. kurat izprosil vodstvo nabave. Ko so se zvonovi oglasili, se je začelo oglašati tudi zabavljanje: Zvonovi so slabi, kurat je kriv. Povabljen, sem zvonove natančno preizkusil in našel, da so zvonovi najboljši med povojnimi. Po dotični moji oceni v »Straži« je zabavljanje menda nehalo.

Iv. Mercina.

Pozdrav iz Francije.

St. Etienne, v maju.

Slovenski fantje pošiljamo pozdrave iz St. Etienna. Najtoplejši pozdravi naj gredo staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom, ker so že pozabili na nas. — Leban Avguštín, Alojz Gosar, Tomaž Burger, Avguštín Rutar, Dakshobler Jakob, Martin Maver iz Nemškega Ruta.

Listnica Kmečke-delavske zveze in Političnega društva »Edinosti« v Gorici.

1. *Bratina Ivan, Dol-Otlca št. 39:* Pri stojni urad v Rimu je zaukazal, da naj se Vam na novo izplačuje pokojnina, ki Vam je bila priznana z min. odlokom št. 20264 z dne 16. 1. 1925. Pokojnina Vam je bila pomotoma ustavljena. Če bi v kratkem ne dobili denarja, zglasite se pismeno ali osebno, nakar bomo posredovali pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu.

2. *Cotič Josip, Opatjeselo (Sv. Mihael):* Vam je bila priznana z min. odlokom od 9. 12. 25. št. 41070 pokojnina; dne 18. 1. 1926 je bil zakladnemu nadzorništvu v Vidmu dan nalog, da Vam pokojnino izplača. Za Vas je bil tudi že odrejen novi zdravniški pregled, ker Vam je pokojnina že iztekla.

3. *Markovič Cecilija, Biljana:* Vam je bila priznana pokojnina z min. odlokom št. 45851 z dne 7. 5. 1926. Dne 22. 7. 1926 je bil zakladnemu nadzorništvu dan nalog, da Vam izplača pokojnino.

4. *Štemberger Fr., Branica (Večkati št. 1):* Vam je bila priznana pokojnina letnih lir 729 z min. odlokom št. 52230 z dne 25. 11. 1926. Dne 23. 12. 1926 je bil zakladnemu nadzorništvu v Vidmu dan tudi že nalog, da Vam izplača pokojnino.

5. *Samec Teod., Kanal št. 26:* Vaš rekurz se nahaja sedaj pri generalni prokuraturi, ki je dne 27. marca zahtevala od vojnega ministrstva izjavo o vzrokih smrti pokojnega. Ker pa mora vojno ministrstvo rešiti 10 tisoče podobnih slučajev, bo treba še precej časa čakati na rešitev rekurza.

6. *Kofol M., Zavrh (Kanal) št. 100:* Posredovali smo pri generalni prokuraturi za hitrejšo rešitev Vašega rekurza.

7. *Berlot Andrej, Levpa št. 148:* Ob priliki zglasite se v tajništvo.

8. *Persič Katarina, Trnovo:* Ob priliki zglasite se v našem tajništvo.

9. *Nikolavčič Ivan, Št. Florijan št. 13:* Zglasite se ob priliki v našem tajništvo.

10. *Šavli Teodora, Kanal št. 26:* Zglasite se ob priliki v našem tajništvo.

Tajništvo.

ZAHVALA.

Povodom bridke izgube naše nepozabne hčerke in sestre

Štefke

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali v dnevih žalosti ob strani. Pred vsem se zahvaljujemo našemu č. g. župniku za tolažila sv. vere in do solz segajoči govor. Enako g. nadučitelju in gđc. učiteljci, ki sta tako goreče ljubila svojo učenko in jo hodila tolažiti v trpljenju. Posebno še g. nadučitelju, ki je uredil zadnje spremstvo, da so součenke ko beli krilatci nesle svojo tovaršico na mirovdor in je v slovo podal še krasen govor.

Srčna hvala vrlemu cerkvenemu zboru za žalostinke pred hišo, v cerkvi in na mirovdoru. Dalje vsem sorodnikom, prijateljem, ter vsem številnim udeležencem, ki so pri zadnjem spremstvu skazali pokojnici zadnjo čast!

Vrabcé, 4. majnika 1927.

Zalnujoči: Franc, Aleksander, brata Ivana, sestra.

»Kmečka posojilnica« v Borjani- vabi na

OBCNI ZBOR,

ki se bo vršil dne 29. maja popoldne po blagoslovu v farovžu.

Dnevni red navaden.

Odbor.

REDNI OBCNI ZBOR

»Kmečke posojilnice v Števerjanu se bo vršil v nedeljo 29. t. m. ob štirih v Dvoru s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. zaklj. za l. 1926.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Zaloga vina, belega in črnega, raznih vrst kakor tudi kraški teran iz lastnih vinogradov po zmerno nizki ceni, se dobi pri Pircu Jož. v Gorici, ulica Formica št. 1. (tik Korna).

Pošten in priden hlapec nastopi lahko takoj službo. Zahteva se priporočilo gospoda duhovnika. Več se izve v upravi »Goriške Straže«.

Za prašičerejce! — Mrjasec, pozlahtnjene nemške pasme, izvrsten za plemenitev, star 9 mesecev, je na razpolago za spuščanje pri Mraku v Tolminu.

Na prodaj je posestvo v Zakrižu pri Cerknem, obstoječe iz hiše, hleva, kozolca in sušilnice za sadje, 4 njiv, sadnega vrta, 3 travnikov, 3 gozdov v skupni meri okoli 14 hektarov. Natančna pojasnila daje lastnica Ana Klavžar, Zakriž 26, p. Circhina.

Izgubljen denar. — V nedeljo zvečer sem zgubil v Dornbergu v Prešernovi ulici večjo svoto denarja. Kdor je našel, prosim, naj mi vrne. Dobi nagrado. Ivan Berce v Dornbergu, Prešernova ulica št. 14.

Proda se hiša z velikim vrtom v eni najprometnejših ulic v Gorici, po kateri se ravno sedaj vršijo dela za vpeljavo tramvaja. Hiša je pravna tudi za trgovino. V prostornem okrovu na dvorišču je moško goče rediti 2 kravi ali druge živali. Natančnejša pojasnila daje lastnik: Ivan Domenis, Gorica, Via S. Pietro 66.

Iščem službo kot organist in pečovodja na deželi. Naslov pri upravnishtvu.

Zdravnik kirurg

dr. T. Müller

je odprl svoj ambulatorji v ulici Garibaldi

(prej Teatro) št. 12 I nadstr. sprejema od 11-12 in 5-6 ure.

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellanovich, lastnik F. Bollafio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carduci 9 pri Fiegel.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga čiščega platna iz znane tovarne Regenchart & Kaymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukná. Blago solidno! Cene zmerno!

Telefon šte. 16

Ustanovljena l. 1889

Poštni ček. 10.533

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Stanje vložnega denarja nad 260 milijonov dinarjev

LJUBLJANA
PRESERNOVA ULICA

Stanje vložnega denarja nad 1040 milijonov kron ..

sprejema vloge na hranilne knjižnice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Uprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je tu popolnoma VAREN.